

Theodora Straková: **Kvasický hudební inventář z r. 1757**

(Příspěvek k hudební topografii v 18. století)

In: *Časopis Moravského musea v Brně – Vědy společenské* 38, 1953, s. 105-149.

Kvasice leží na pravém břehu Moravy, mezi Kroměříží a Napajedly. Od roku 1626 patřily Rottalům, majitelům Napajedel a Holešova. Za uměnilovného Joachyma Adama Rottala byl roku 1740 vysvěcen nový farní kostel, kam byl z původního farního kostela přenesen celý inventář včetně notového archivu a hudebních nástrojů. (Jaké hudebniny a nástroje byly na starém kůru nelze v úplnosti, pouze poznámky na několika dochovaných hudebninách dokazují, že patřily již starému kostelu.) Hudební život v Kvasicích, který je dokumentován až od poloviny 18. století, se vyvíjel pod vlivem Kroměříže, hlavně tamější piaristické koleje. O nástrojích na kvasickém kůru informuje inventář kostela z roku 1752.

Rukopisný inventář hudebnin z 1757

- sepsán kvasickým rektorem Karlem Františkem Šulistou (*Carolus Franciscus Schullista*), který jako rektor v Kvasicích působil od roku 1750 asi do roku 1759 (poslední zápis v kvasických matrikách vztahující se k Šulistovi je z roku 1759, roku 1761 je v matrice narozených uvedeno dítě dalšího kvasického rektora Františka Daňka)
- rukopis má 23 listů o rozměrech 205 × 315 mm
- vedle hudebnin získaných do roku 1757 obsahuje několik málo pozdějších přípisů – k 1. březnu 1768 rukou rektora Františka Josefa Vadase a k 18. březnu a 4. dubnu 1772 rukou rektora Antonína Vaníčka
- inventář není tematický
- zápisy skladeb jsou uspořádány podle skladebných forem (např. mše, litanie, ofertoria), uvedeno je vždy inventární číslo ve skupině, tónina, název, obsazení, příjmení autora, které u řady skladeb není uvedeno nebo jsou dokonce označeny slovem Anonymus, Ignotus
- inventář uvádí 280 skladeb od 78 skladatelů, 63 skladeb je světských (divertimenta, partity, symfonie, poměrně málo koncerty), z duchovních skladeb jsou nejpočetnější mše, litanie, árie, moteta a ofertoria, dále je v inventáři 18 pastorel na latinské i české texty, velikonoční sepolkra a vánoční opera
- obsazení: smyčcové nástroje, z dechových hlavně trombóny a klariny s tympány zvláště v mších a litaních, v symfoniích se k smyčcům přidávají dvě klariny či dva

hoboje, klarinety se nevyskytují vůbec, lesní rohy výjimečně (např. Missa Dei Filii od Beera), v některých skladbách se vyskytuje i viola da gamba, violetta, ve vánočních skladbách i pastýřská trouba

- ze skladeb uvedených v inventáři se jich na kůru dochovalo zhruba 100 (T. Straková je nijak nespecifikuje), nejstarší z kvasických hudebnin jsou uloženy v Moravském zemském muzeu; podle sdělení ředitele kůru Adolfa Straky byla část skladeb, právě nejstarších rukopisů, odevzdána sběrateli Ondřeji Horníkovi, pátrání po těchto hudebninách v katalogu hudebnin v Národním muzeu (kde byla tehdy Horníkova sbírka uložena, dnes je v České muzeu hudby) bylo zatím bezvýsledné (Horník často nezaznamenával lokalitu skladeb)

Skladatelé obsažení v kvasickém inventáři

- T. Straková je podle „původu, teritoriální nebo umělecké příslušnosti“ roztrídila do čtyř skupin (podle Rackova zpracování tovačovského inventáře s přihlédnutím k rozdělení Nettlově studii *Weltliche Musik des Stiftes Osseg*, Brno 1927):
 1. německé a vídeňské: Ditters, Graun, Haydn, Holzbauer, Wagenseil ad.
 2. italské: např. Sarri, Tartini, Sammartini, ale i ve Vídni působící Caldara, Conti a Ziani, dokonce i Hasse
 3. české a českoněmecké: např. Biber, Gurecký, Schreier, ale i skladatelé českého původu působící v zahraničí F. X. Richter a F. Tůma
 4. neznámé, nebo ty, jejichž totožnost není zcela zřejmá nebo je sporná, např. Beer, Jarosch, Klima, Suchanek, Weiser, vesměs skladatelé pravděpodobně působící v českých zemích, jejichž skladby se vyskytují i v jiných inventářích
- při třídění autorů spíše preferuje národnostní hledisko před skutečně teritoriálním, vůbec se nevěnuje možné provenienci konkrétních hudebnin
- skladatelé jsou identifikováni a jejich bibliografické údaje uvedeny podle lexikografické literatury (Eitner, Dlabač, Pazdírek, Fétis, rukopisná hesla ČSHS), studií Emiliána Troldy o duchovní hudbě v časopise Cyril, studií V. Helferta, J. Racka, B. Štědrotě, P. Nettla, ke srovnání byly použity tištěných katalogů zahraničních sbírek, tištěných seznamů sbírek kroměřížských, kostelního archivu mělnického, inventářů od sv. Jakuba v Praze, z Oseka, sbírky augustiniánů na Starém Brně, inventáře tovačovského, inventářů z Českého Krumlova (17. stol.), Brtnice (1752), od sv. Jakuba v Brně (1763), z Rajhradu (1771), Třeboně (18. stol.), Blížkovic (1797),

Litomyšle (1803), Petrova (1841), kroměřížského inventáře pozůstalosti kardinála Colloreda (1811)

Srovnání s jinými sbírkami a prameny

- podle obsažených skladatelských jmen je klasickému inventáři nejbližší sbírka benediktinů v Rajhradě (38 společných jmen), dále inventáře z Brtnice a sbírka proboštského kostela v Dubu u Olomouce a několik brněnských kostelních a klášterních archivů, zvl. Augustiniánů a svatojakubského kůru
- naproti tomu inventáře z Čech je zastoupení skladatelů z klasického inventáře značně menší